

նայ մամուլի հարկերամեայ կոթող մը, որուն արժէքը ըստ արժանւոյն գնահատած են, առանց դաւանական եւ դադարաւիական խտրութեան, Հայ ազգային-մշակութային բոլոր հաստատութիւններն ու դործիչները՝ ամբողջ չորս սերունդներ, Հայաստանի մէջ եւ Հայաստանէն դուրս:

Ոչ միայն վերջին հարկերամեակի քաղաքական եւ տնտեսական վերափոխումներով լեցուն Հայ կեանքին մէջ եւ Հայաստանէն հեռու օտար կղզիի մը վրայ, այլ սեփական պետութեան հովանիին տակ եւ իրենց Մայր Երկրին մէջ ապրող ժողովուրդներու կեանքին մէջ, պարբերաթերթի մը հարկերամեայ դոյութիւնը մեծ յաղթանակ մը կը նկատուի:

«Բազմալեզու»ի հարկեր տարիներու երկար կեանքի փառահեղ իրողութիւնը բովանդակ Հայութեան հիացումին եւ սքանչացումին առարկայ կը հանդիսացնեն Վենետիկեան Հայրերը, որոնք զրկանքներով եւ յոգնատանջ աշխատութիւններով «Բազմալեզու»ի լոյսը վառ պահեցին ամբողջ դար մը:

Եւ «Բազմալեզու»ի հարկեր տարի ան ընդհատ հրատարակութեան փաստն իսկ անժխտելի ապացոյց մըն է թէ Հայ ժողովուրդին բոլոր խաւերէն գնահատուած է այս թերթը:

Եւ մենք կը սիրենք յուսալ, որ Հայ մըքանորակներն ու զբաղէր եւ ընթերցասէր հրատարակութիւնը աւելի լայն չափերով պիտի օժանդակեն Վենետիկի Մխիթարեան Հայրերուն, «Բազմալեզու»ի Հարկերամեակին առթիւ ստուարացնելով անոր բաժանորդներուն թիւը:

Մեր աւագ պաշտօնակից Վենետիկեան Հայրերուն, «Բազմալեզու»ի խմբագիրներուն եւ աշխատակիցներուն կը մաղթենք երկար կեանք, բազում տարիներ շարունակելու այս արժէքաւոր թերթի հրատարակութիւնը եւ փոխանցելու զայն իրենց յաջորդներուն, ինչպէս իրենցմէ առաջ անցնողները կտակեցին զայն իրենց, որպէս թանկագին աւանդ մը, որպէսզի շարունակուի հրատարակութիւնը «Բազմալեզու»ին հարկերամեակէ հարկերամեակ, դարէ դար, ի փառս Հայ Մշակոյթին եւ զայն կերտող անմեծ Հայութեան:

ՌԻՍՈՒՄՆԱՐԱՆ (Բազմալեզու, ԹԲ. Հոկտ.-Նոյեմ. 1948)

100 ՏԱՐԻ «ԲԱԶՄԱԼԵՈՒ»

(1843-1943)

Համաշխարհային տխուր դէպքերու հարկադրանքին տակ «Բազմալեզու» հրատարակելով հարկերամեայ իր յորելինական թիւը, կը թեւակոխէ կեանքի նոր հանգրուան մը, անշուշտ եւ ինքնամփոփ:

Հարկեր տարիներու երկար ու պատկանելի շարք մը ապրեցաւ ան, որուն ընթացքին կերտեց զորք մը խկապէս հոյակապ, եւ կատարեց զեր մը անվիճելիօրէն շքեղ:

Հայ ժողովուրդը տօնած է բազմաթիւ յորելաններ եւ ունեցած է շատ մը վատտակաւոր յորելեալներ, սակայն «Բազմալեզու»ի պարագան աննախընթաց է մեր գրական պատմութեան մէջ: Աննախընթաց է իր տարիքով, աննախընթաց է իրրեւ ձեռնարկ իր արդիւնքով, ու աննախընթաց է նաեւ իր կատարած բարձր գերով:

Արեւմտեան քաղաքակրթութեան լոյսով ողողուած «Բազմալեզու»ի հարուստ էջերուն վրայ հարկեր տարի անընդհատ վառ մնաց մեր գրականութեան, արուեստի, գիտութեան ու բանասիրութեան սրբազան ջահը:

Անոր կեանքը բարոյական, հոգեւոր եւ իմացական վերելք մը եղաւ վերջին դարու մեր փոթորկալի ու արիւնոտ իրականութեան մէջ, եւ ուսման կարօտ բազմութիւններու համար հանգիստացաւ բազմարդիւն դպրոց մը որ երբեք չնահանջեց իր գերէն ու գործէն:

Մխիթարեան ուխտի հրատարակչական ու գրական բազմութիւ ու բազմատեսակ ձեռնարկներուն մէջ, «Բազմալեզու» գեղեցկագոյն գոհար մըն է անկասկած, որուն էջերուն մէջ արեւմտեան շունչին զուգընթաց կը տիրապետէ հայ լեզուի, գրականութեան ու արուեստի գեղեցկութիւնը:

Մեր մշակոյթի տաճարէն ներս, դարաշրջանի մը փոթորիկներուն, աւերներուն

եւ աղէտներուն մէջ, լոյսի անմար կանթեղումը եղաւ «Բազմալեզու», որուն լոյսը անընդհատ պլպլայց հայ ժողովուրդի սրտին ու մարին մէջ: Եւ անուրանալի է որ այդ լոյսով արծարծուեցաւ տառապող զանգուածներու մէջ յայտն ու հաւատքը, ինչպէս նաեւ մեր լեզուի գոհարներով ու արուեստի հրաշալիքներով արթնցաւ ու զօրացաւ մեր ցեղի մեծութեան դադարաւոր, որ մեծապէս հարկեց այն ճամբաները որոնք այսօրուան քաղաքակրթութեան մէջ հայուն պարզեցնելու պատասխար տեղ մը:

Անշուշտ անհնար է ընդհանուր ակնարկ մը այս սեղմ տարբերուն մէջ «Բազմալեզու»ի կեանքին ու գործին վրայ, մանաւանդ երբ այդ կեանքն ու գործը սահմանուած են զարգանալու հայ մշակոյթի անձայրածիր կալուածին մէջ: Սակայն այս հաղձեղ տղերն ալ բաւական են, մանաւանդ երբ նկատի ունենանք հարկերամեայ այս էջը որ կը դառնայ «Բազմալեզու»ի կեանքի պատմութեան վրայ, իրրեւ փառքի պատկ, որուն զեղնած ծաղիկներուն մէջ ապագայ սերունդները ոչ միայն պիտի գտնեն թարմութիւն, ճոխութիւն եւ գեղեցկութիւն, այլ նաեւ ներշնչում նոր ստեղծագործութիւններու համար:

Ա. ՀԱՏԱՆԻՍԵՆ

ՇՆՈՐՀԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԵՒ ԳՆԱՀԱՏԱԿԱՆՆԵՐ

Պուէմոս Այրէս, 5 փետր. 1948

Գերայարգելի
Հ. Սրապիոն Վարդապետ Ուլունցեան
Ընդհ. Արարձայր Մխիթարեան Միաբանութեան
Ի Մայրաթաղմ Ս. Ղազարու Վիմեակի

Գերյ. Հայր,

Լրագրական դարաշրջան մը՝ սրտադին շնորհաւորելի եւ գնահատելի երեւոյթ մըն է: Մեծ է եւ լուրջ Գիրի ծառայութիւնը, երբ ան առաջնորդուած է ճշմարտութեան

եւ ողջամիտ գիտութեան ջահով՝ ամէն մարդի մէջ:

«Բազմալեզու» անտարակուսելիօրէն բերած է ու կը բերէ իր նպատակը՝ հայ իմացական եւ հոգեկան հին ու նոր արժէքներու ծանոթացման եւ հայ Ոգւոյն մշակման սրբազան եւ պատասխանատու աշխատանքին, ցոլացնելով՝ տոհմիկ ներշնչումներով անած ու գործած վանական՝ Մեծ Մխիթարի ոգին:

Այս ոգւոյն հարազատ շունչին յաւատանադարտ պահպանման մաղթանքներով՝ ընդունեցէք, Գերյ. Հայր, ոչ մոռացութեամբ յապաղած շնորհաւորութիւնները նաեւ ստորագրեալիս՝ որ, իրրեւ մէկը Նախկին սաներէն Մխիթարեան վարժաբանաց՝ Ի Տրապիզոն եւ Ի Վենետիկ, յարգանք կը պարտի նոյնպէս Ս. Ղազարու ազգային հարկերամեայ այս Ձայնին՝ «ԲԱԶՄԱԼԵՈՒ»ին:

Թող անոր դարերու շղթան, ոսկի եւ աղամանդ օղակաւորումներով, երկարի՛ Ազգին դոյութեան տեւողութեան չափով եւ Աստուծոյ օրհնութեամբ:

Կաթ. Պատուիրակ Հարաւ. Ամերիկայոց
Ողջունի տիրոյ
Ազգային
ԳԱՐԵԳԻՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՍ

ԻՄ ՈՒՂԵՐԶԸ ԱԼԵՓԱՌ Բազմալեզուին
(Միլանի տօնակատարութեանց առթիւ)

Վենետիկ վաղուց ի վեր կապուած էր Հայոց աշխարհի եւ հայ ժողովուրդի հետ, բայց այդ կապը լոկ առեւտրական բնոյթ ունէր: Մինչդեռ երկու եւ կէս դար առաջ Մխիթարով կը ստեղծուի նոր կապ մը երկու երկիրներէ եւ երկու ժողովուրդներէ միջեւ՝ հայ մշակոյթի, հայ գրականութեան եւ հայ հանճարի վերածաղկման համար թափուած ճիգերով գեղարուեստի այդ քաղքին մէջ, բանալով նոր շրջան մը ազգային մշակութային կեանքին՝ որ կը կոչուի «Մխիթարեան դարաշրջան»:

Յիշատի թէ դարուն հայ գրական արժէքների եւ մատենագրական հազարապետ գանձերի նախանձախնդիր կ'ըլլայ լուսաւորման եւ ուսումնասանք Մխիթար

